

Tarmbesvär

Vid en blindtarmsinflammation får du ont i magen och smärtan sitter oftast i magens högra nedre del. Blindtarmsinflammation opereras oftast, men kan ibland behandlas med antibiotika. De flesta som blir sjuka är mellan tio och tjugofem år gamla, men du kan bli sjuk oavsett ålder.

Det är egentligen inte blindtarmen som är inflammerad vid blindtarmsinflammation, utan det lilla bihanget som finns på blindtarmen.

Vid blindtarmsinflammation är det vanligt att ha ett eller flera av följande symtom:

- Du får ont och är öm runt naveln.
- Du får ont i magens nedre högra del. Det kan också börja göra ont runt naveln och sedan flyttas till magens nedre högra del.
- Du får mer och mer ont, framför allt i magens nedre högra del.
- Det gör mer ont när du rör dig, hostar eller nyser.
- Du mår illa, känner dig sjuk och har dålig aptit.
- Du kan kräkas.
- Du kan känna dig uppblåst i magen.
- Du får feber efter något dygn. Oftast är febern ganska låg, runt 38 grader.

Ibland kan det vara svårt att förstå att du eller barnet har blindtarmsinflammation, eftersom symtomen inte alltid är tydliga. Det kan också vara svårt att känna igen symtomen i början, speciellt hos unga barn och äldre vuxna.

Både barn och vuxna kan ha ont i magen av andra anledningar. Läs mer om<u>ont i magen hos barn</u> och <u>ont i magen hos vuxna</u>.

Blindtarmsbihanget kan brista på grund av inflammationen. Hos vuxna kan det ta upp till tre dagar från de första besvären. Hos barn kan det gå mycket fortare, särskilt hos barn under sju år. Då kan det ta tolv timmar från de första symtomen tills att blindtarmsbihanget brister.

Brusten blindtarm kan ibland orsaka bukhinneinflammation. Det är vanligast hos barn under sju år och hos personer över 70 år. Symtom på bukhinneinflammation är följande:

- Du har mycket ont i magen.
- Du har feber över 39 grader.
- Du har mycket svårt att gå.

- Du kan inte slappna av i magens muskler och det kan vara svårt att bajsa.
- Du kan få diarré.

Kontakta genast en <u>vårdcentral</u> eller en <u>jouröppen mottagning</u> om du tror att du eller barnet har blindtarmsinflammation. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Det kan ibland vara svårt att veta hur ont i magen barn har, särskilt hos barn som inte kan berätta själva. Ring telefonnummer 1177 om du eller barnet behöver <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Ring genast 112 om symtomen kommer snabbt och du eller barnet mår mycket dåligt.

Du får börja med att berätta om symtomen. Sedan känner läkaren på magen, och om det gör mer ont i magens nedre högra del. Du får också lämna <u>blodprov</u>.

Läkaren kan behöva undersöka ändtarmsöppningen med sitt finger. Har du blindtarmsinflammation gör det mer ont när läkaren trycker uppåt och åt höger, åt det håll som blindtarmen ligger.

Du kan behöva bli undersökt med<u>ultraljud</u> eller <u>datortomografi</u>. Det är inte säkert att undersökningarna visar att du har blindtarmsinflammation. Däremot kan undersökningarna visa om det har bildats var i blindtarmen.

Symtomen på blindtarmsinflammation kan ibland likna symtom som du kan få från livmodern eller äggstockarna. Därför kan du behöva undersökas av en gynekolog, för att säkerställa att besvären inte beror på exempelvis en graviditet utanför livmodern.

Du kan få stanna kvar på sjukhuset för att se hur symtomen utvecklas, om läkaren är osäker på varför du har ont i magen. Du kan behöva genomgå en ny undersökning eller provtagning, till exempel blodprov med jämna mellanrum.

Du får vanligtvis inte dricka eller äta något om du får stanna kvar på sjukhuset. Det är för att du ska kunna opereras snabbt, om du skulle bli sämre. Däremot får du vätska och näring <u>direkt i blodet genom en venkateter</u>.

Blindtarmsinflammation behandlas oftast genom att blindtarmsbihanget opereras bort. Du opereras oftast några timmar efter att läkaren har konstaterat att du har blindtarmsinflammation. De flesta som opereras har haft symtom i mindre än två dygn.

Brusten blindtarm behöver behandlas snabbt. Det är för att undvika att bukhinnan ska bli inflammerad. Du kan få antibiotika innan operationen.

Barn som har blindtarmsinflammation opereras också. Berätta gärna för barnet vad som kommer att hända. Det kan göra att barnet känner sig tryggare. I texten <u>När barn ska opereras</u> kan du och barnet läsa om förberedelserna inför en operation.

Du kan bli opererad antingen medtitthålsteknik eller så kan kirurgen välja att öppna upp buken, en så kallad öppen

operation. Det är vanligast att kirurgen opererar med titthålsteknik. Titthålsteknik kallas också för laparoskopi.

Vid operationen undersöker kirurgen blindtarmsbihanget, och tar bort det om det är inflammerat. Ett friskt bihang opereras inte bort. Men ibland kan kirurgen ändå ta bort bihanget, för att skicka det på analys.

Även om kirurgen börjar operera med titthålsteknik kan hen behöva byta och göra en öppen operation. Det kan till exempel vara om bihanget är väldigt inflammerat, svårt att hitta eller har växt fast i vävnaden vid blindtarmen. Då skär kirurgen ett snitt på höger sida strax under naveln. Kirurgen tar alltid bort bihanget vid en öppen operation.

Hur lång tid du får vänta på att opereras beror bland annat på när du åt eller drack sist. Du behöver varæövd under operationen. Inför sövningen behöver magen vara tom, eftersom det annars finns en risk att du kräks under operationen. Därför kan du få fasta ett par timmar innan operationen. Det innebär att du inte får äta något under den tiden.

En blindtarmsinflammation kan läka av sig själv. Men du kan få blindtarmsinflammation igen, och då opereras den oftast bort. Det är för att undvika komplikationer som brusten blindtarm eller bukhinneinflammation.

Du får stanna kvar på sjukhuset någon dag efter operationen, oavsett om du har opererats med titthålsteknik eller med öppen operation.

Det kan göra ont att kissa och bajsa, eftersom muskulaturen i magen kan ha svårt att slappna av efter operationen. Efter två dygn kan du duscha, men du behöver skydda <u>operationssåren</u>.

Har du opererats för en brusten blindtarm kan du behöva komma på ett återbesök sex till tio dagar efter operationen. Annars behöver du oftast inte göra något återbesök.

Du blir oftast helt återställd efter ungefär en vecka om du har opererats med titthålsteknik. Det tar längre tid om du har opererats med öppen operation och du kan behöva bli <u>sjukskriven</u> i två till tre veckor. Hur lång tid du behöver vara sjukskriven beror på vad du arbetar med.

Kontakta <u>en vårdcentral</u> eller <u>en jouröppen mottagning</u> om du eller barnet får feber över 38,5 grader eller ont i magen efter operationen. Om det är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Blindtarmsinflammation kan behandlas med <u>antibiotika</u>. Det kan till exempel vara om du av olika anledningar inte bör eller kan sövas.

Behandling med antibiotika är nästan lika effektivt som en operation. Men eftersom blindtarmsbihanget finns kvar finns det en risk att det blir inflammerat igen. Risken är störst de två närmaste åren. Blir du sjuk igen opereras bihanget bort.

Du kan få antibiotika både före och en tid efter operationen om du har haft en brusten blindtarm. Antibiotika minskar risken för bukhinneinflammation.

Du kan behöva få tjocktarmen undersökt om du äldre än 50 år, har haft en lindrig blindtarmsinflammation och behandlats med antibiotika. Det är för att utesluta att inflammationen orsakades av en tumör i tjocktarmen.

Det är mycket ovanligt att få blindtarmsinflammation igen om du har opererats för blindtarmsinflammation.

Bihanget som blir inflammerat sitter på blindtarmen, som är den första delen av tjocktarmen.

Vid blindtarmsinflammation är det lilla bihanget till blindtarmen inflammerat, och inte själva blindtarmen. Bihanget är cirka en centimeter brett och tio centimeter långt. Det sitter på blindtarmen, som är den första delen av tjocktarmen.

Brusten blindtarm innebär att bihanget brister på grund av inflammationen. Det är inte blindtarmen som går sönder, trots att det heter så.

Ett annat ord som kan användas för blindtarmsinflammation är appendicit.

Du kan få blindtarmsinflammation oavsett ålder, men de flesta som blir sjuka är mellan tio och tjugofem år gamla.

Det är ovanligt att barn under två år får blindtarmsinflammation. Men om de blir sjuka går det snabbt från att blindtarmsbihanget blir inflammerat tills att det brister. Det gör att barn ofta har brusten blindtarm redan när de kommer till ett sjukhus.

Orsaken till att vissa får blindtarmsinflammation är inte helt säker. Ofta beror det på att något täpper till öppningen mellan bihanget och blindtarmen.

Trycket ökar i bihanget när öppningen täpps till. Det kan göra att bihanget infekteras av virus eller bakterier. Då svullnar bihanget upp och det bildas var inuti det.

Ibland kan kirurgen hitta det som har fastnat i bihangets öppning. Det kan till exempel vara en hård matbit som inte har brutits ner eller en liten klump av hårt bajs. Men oftast hittar inte kirurgen något, utan bara ett förtjockat och inflammerat blindtarmsbihang.

Blindtarmsinflammation kan också orsakas av att något annat täpper till bihanget, även om det är ovanligt:

- En liten utbuktning på tarmens slemhinna, så kallad tarmficka.
- En form av utväxt i slemhinnan, så kallad polyp.
- En tumör, som innebär att celler har börjat föröka sig. De flesta tumörer beror inte på cancer.

Det är ovanligt att få komplikationer efter en blindtarmsoperation. Risken ökar om du har opererats för en brusten blindtarm.

Följande komplikationer kan uppstå, oavsett om du har opererats med titthålsteknik eller med en öppen operation:

- Såret kan bli infekterat, även om du får antibiotika.
- Det kan samlas var inne buken. Det f\u00f6rsvinner oftast med antibiotika eller om kirurgen t\u00f6mmer varansamlingen.
- En så kallad djup infektion. Den behandlas i någon vecka med antibiotika.

Har du opererats för en brusten blindtarm ökar risken något för följande sjukdomar:

- tarmvred
- utomkvedshavandeskap, det vill säga en graviditet utanför livmodern
- <u>ljumskbråck</u> på höger sida.

Det finns en liten risk för kvinnor att bli sterila om de har opererats för brusten blindtarm.

Ibland kan en blindtarmsinflammation ge allvarliga komplikationer, men det är ovanligt. Det är främst personer över 80 år som får dessa komplikationer. Komplikationerna efter operation är då främst följande:

- infektion i operationssåret
- lunginflammation
- urinvägsinfektion
- hjärtinfarkt.

Du kan <u>söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning</u>du vill i hela landet. Ibland krävs det<u>remiss</u> till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstår informationen som du får</u> av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs.

Även barn ska vara delaktiga i sin vård. Ju äldre barnet, är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u> Du har också möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du till</u> exempel har en hörselnedsättning.

Senast uppdaterad:

2023-12-06

Redaktör:

Peter Tuominen, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Staffan Eriksson, läkare, specialist i allmän kirurgi, kirurgiska kliniken, Västmanlands sjukhus, Västerås

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Patientlagen är en lag som har tagits fram för dig som är patient. I lagen beskrivs bland annat vilken information du ska få om din vård.

Här får du tips och information om hur du kan förbereda dig inför ditt besök i vården.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1	
Behandling av personuppgifter	
Hantering av kakor	
Inställningar för kakor	
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>	